

แบบฟอร์มรายงานผลการดำเนินงานที่สำคัญประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

เรื่อง การติดตามนิเวศวิทยา และชีววิทยาของนกกระสาคอขาว(*Ciconia episcopus*) ภายหลังการปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จ.บุรีรัมย์

หน่วยงานรับผิดชอบ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ/รางวัลที่ได้รับ

ผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จในการเพาะขยายพันธุ์นกกระสาคอขาวที่ใกล้สูญพันธุ์และนำกลับคืนสู่ธรรมชาติ นกกระสาคอขาว ชื่อภาษาอังกฤษ คือ “Asian Woollyneck” หรือ “Woolly-necked Stork” มีสถานภาพที่ใกล้สูญพันธุ์ขั้นวิกฤติ (Critically Endangered) ตามประกาศของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP) และสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย (BCST) รวมถึงมีแนวโน้มการลดลงหรือสูญพันธุ์ของประชากรอย่างต่อเนื่องในประเทศแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศ และเมื่อหลายปีก่อนหน้านั้นนักวิชาการหลายท่านเชื่อว่านกกระสาคอขาวในธรรมชาติของประเทศไทยเหลือเพียง 1-2 ตัวเท่านั้น และไม่มีรายงานการทำรังวางไข่ในธรรมชาติของประเทศไทยตลอดช่วง 20 ถึง 30 ปีที่ผ่านมา....

สวนสัตว์เปิดเขาเขียว องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทยฯ ได้ประสบความสำเร็จในการเพาะขยายพันธุ์ และได้นำนกกระสาคอขาวปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จ.บุรีรัมย์ ได้ดำเนินการปล่อยตามหลัก IUCN AZA โดยมีขั้นตอนการนำนกกระสาคอขาวไปฟื้นฟูพฤติกรรม เพื่อปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ โดยนำนกเข้ากรงเตรียมปล่อย (กรงSoft Release) มีการทำรั้วไฟฟ้ากั้นกรงไว้เพื่อไม่ให้สัตว์ป่ามารบกวนและทำลายกรง ซึ่งยังได้รางวัล KM ชนะเลิศนวัตกรรมยอดเยี่ยมในหัวข้อ “ฟื้นฟูพฤติกรรมนกกระสาคอขาว และนำประชากรกลับคืนสู่ธรรมชาติ” อีกด้วย ในปัจจุบันมีการปล่อยนกกระสาคอขาวไปแล้วทั้งสิ้น 19 ตัว สามารถติดตามได้อย่างน้อย 11 ตัว ทั้งนี้มีนกกระสาคอขาวที่จับคู่ทำรังทั้งหมด 3 คู่ และมี 1 คู่ที่ทำรังวางไข่ได้ลูกในธรรมชาติได้เอง ให้กำเนิดลูกทั้งหมด 3 ตัว ในบริเวณบ้านฐานเจ้าป่าใกล้เคียงกับเขตรักษาพันธุ์ฯ ดงใหญ่ ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 30 ปี ของประเทศไทย ที่นกกระสาคอขาวได้ทำรังวางไข่ในธรรมชาติได้ ทำให้มีนักท่องเที่ยวอาทิเช่น นักส่นนกจากต่างประเทศ นักอนุรักษ์ และนักท่องเที่ยวที่สนใจ ปัจจุบันลูกนกกระสาคอขาวได้กระจายตัวออกหากินในบริเวณพื้นที่นาของชาวบ้านโดยมีการติดตามจากเจ้าหน้าที่อยู่เป็นระยะๆ ส่วนนกกระสาคอขาวคู่พ่อแม่พันธุ์ยังอยู่ที่บริเวณรังเดิมและมีการเสริมทำรังอยู่เสมอๆ

ภาพประกอบ/แผนภูมิแสดงข้อมูล

ภาพรางวัลที่ชนะเลิศ KM

ภาพลูกนกกระสาคอขาวในธรรมชาติ